

Európsky súd už v poradí tretí krát za ostatný rok odsúdil Slovensko za násilné sterilizácie.

Košice, 13. novembra 2012: Poradňa pre občianske a ľudské práva víta dnešné rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *I.G. a Ostatné proti Slovensku*. Tento prípad bol podaný na Európsky súd ešte v roku 2004 troma sťažovateľkami, ktoré boli násilne sterilizované v Nemocnici s poliklinikou v Krompachoch. Ide celkovo o tretie rozhodnutie Európskeho súdu v prospech násilne sterilizovaných rómskych žien za ostatný rok. Poradňa vyzýva slovenskú vládu, aby už prestala zatvárať oči pred týmto závažným porušením ľudských práv, uznala svoju zodpovednosť a odškodnila všetky poškodené ženy.

„Teším sa, že nám Európsky súd dal po rokoch za pravdu a uznal, že nás v nemocnici sterilizovali proti našej vôli. V mene svojom aj ostatných rómskych žien Európskemu súdu za to ďakujem. Zároveň ma mrzí, že na Slovensku nám nikto neveril, a že sme sa museli domáhať svojich práv až v Štrasburgu.“ povedala pani I.G., jedna zo sťažovateľiek, potom, ako sa dozvedela o rozhodnutí Súdu.

Európsky súd priznal sťažovateľkám v konaní anonymitu a ich mená a identita nesmú byť zverejnené.

„Európsky súd v svojom rozhodnutí opäť potvrdil, že vykonanie zákroku sterilizácie bez poskytnutia informovaného súhlasu predstavuje zásah do základných ľudských práv ženy garantovaných Európskym dohovorom a ďalšími medzinárodnými predpismi, ktorými je Slovenská republika viazaná. Je namieste, aby slovenská vláda už začala konečne konať a prijala zodpovednosť za túto nezákonnú prax,“ povedala Vanda Durbáková, právna zástupkyňa sťažovateľiek.

„Dnešné rozhodnutie má pre nás mimoriadny význam. Sťažovateľky v tomto prípade boli prvými, ktoré sa odhodlali domáhať sa spravodlivosti v prípadoch násilnej sterilizácie. Ich odvaha a odhodlanie boli inšpiráciou pre ostatné rómske ženy i pre nás všetkých v Poradni. Zároveň sa pýtame, koľko ďalších rozhodnutí musí Európsky súd prijať, aby naša vláda konečne prestala popierať svoju zodpovednosť za túto odsúdeniahodnú prax“ uviedla Barbora Bukovská, právna zástupkyňa sťažovateľiek.

Všetky sťažovateľky boli násilne sterilizované v Nemocnici s poliklinikou v Krompachoch, pričom sťažovateľky I.G. a M.K ako mladistvé bez súhlasu ich zákonných zástupcov.

Sťažovateľka I.G. bola sterilizovaná v roku 2000 pri pôrode druhého dieťaťa. O vykonaní zákroku ju nikto neinformoval, a ona sa o ňom dozvedela až o tri roky po nahliadnutí do zdravotnej dokumentácie.

Sťažovateľka M.K. bola sterilizovaná v roku 1999, taktiež pri pôrode jej druhého dieťaťa. O zákroku sa sťažovateľka a aj jej zákonný zástupcovia dozvedeli až po jeho vykonaní.

Sťažovateľka R.H. bola sterilizovaná pri pôrode v roku 2002 bez toho, aby k zákroku poskytla informovaný súhlas.

Od roku 2003 sa sťažovateľky domáhali na slovenských súdoch, vrátane Ústavného súdu SR, ospravedlnenia a odškodnenia, a tiež vystupovali ako poškodené v trestnom konaní, ktoré vo veci viedli orgány činné v trestnom konaní od roku 2003.

Jedine sťažovateľke M.K. priznal Okresný súd v Spišskej Novej Vsi finančné odškodnenie vo výške 1593 €, čo však Európsky súd nepovažoval za primerané odškodnenie vzhľadom na charakter porušenia jej práv.

Sťažovateľky sa ešte v roku 2004 obrátili so sťažnosťou na Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu. V podanej sťažnosti sa domáhali, aby súd konštatoval porušenie ich práv garantovaných Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv (Dohovor).

Európsky súd v svojom rozhodnutí z 13.novembra 2012 sťažnosti sťažovateľiek I.G. a M.K. vyhovel. Európsky súd rozhodol, že vykonanie sterilizácie bez súhlasu zákonných zástupcov predstavovalo porušenie vtedy platnej legislatívy, a porušilo ich právo na ochranu pred krutým a neľudským zaobchádzaním podľa čl. 3 Dohovoru. Európsky súd tiež vyhlásil, že trestné vyšetrowanie, ktoré vo veci viedli orgány činné v trestnom konaní, nespĺňalo zákonné požiadavky na účinné vyšetrowanie (tiež podľa čl. 3 Dohovoru). Súd ďalej konštatoval, že Slovensko aj v tomto prípade porušilo svoju pozitívnu povinnosť podľa článku 8 Dohovoru, a to zabezpečiť efektívnu právnu ochranu reprodukčných práv zvlášť rómskych žien, ako zraniteľnej skupiny obyvateľstva.

Kedže sťažovateľka R.H. v priebehu konania v roku 2010 zomrela, Európsky súd sa jej sťažnosťou nezaoberal.

Európsky súd priznal sťažovateľkám aj finančné odškodnenie v sume 28 500€ a 27 000 € a právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie Európskeho súdu je k dispozícii (v angličtine) na: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-114514>

Poradňa srdečne blahoželá sťažovateľkám v tomto prípade. Zároveň im vyjadrujeme obdiv za ich osobnú odvahu a odhodlanie pri presadzovaní nielen svojich práv, ale aj práv ostatných násilne sterilizovaných rómskych žien na Slovensku.

-KONIEC-

Poznámky pre editorov:

- **KONTAKTY:** Ďalšie informácie poskytnú **Vanda Durbáková** na tel./fax: +421-55-68 06 180, mobil: +421-908-695 531, e-mail: poradna@poradna-prava.sk alebo **Barbora Bukovská** na mobil: +44-789 684 5539, E-mail: bbukovska@post.harvard.edu.
- Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia so sídlom v Košiciach, založená 6.11.2001, ktorá prostredníctvom svojich aktivít presadzuje obhajobu ľudských práv na Slovensku. V roku 2002 Poradňa zdokumentovala prípady násilných a vynútených sterilizácií rómskych žien na Slovensku a odvtedy poskytuje podporu rómskym ženám pri vedení súdnych sporov pred súdmi v SR a aj na Európskom súde pre ľudské práva a vykonáva ďalšie aktivity smerujúce k odškodneniu obetí tejto nezákonnej praxe.
- Poradňa týmto vyslovuje poďakovanie všetkým svojim spolupracovníkom/ spolupracovníckam a členom/členkám, za ich čas, úsilie, vytrvalosť a nasadenie, ktorými sa usilujú o uznanie zodpovednosti Slovenskej vlády za prax násilných sterilizácií a za odškodnenie obetí.
- Poradňa by týmto rada vyjadrila poďakovanie za podporu jej aktivít nadáciám MamaCash, Oak Philanthropy, the Open Society Institute, Fillia Frauenstiftung, DOEN Stichting, Slovensko - českému ženskému fondu a ďalším jednotlivcom a jednotlivkyňam, ktoré finančne podporili právny program Poradne v oblasti ochrany reprodukčných práv.